

Hilkka Kemppe kesä

Talousarvioaloite momentin 32.20.40 perusteluiden muuttamisesta ja valtuuden lisäämisestä elintarvikeviennin edistämiseen (800 000 euroa)

Eduskunnalle

Elintarviketeollisuuden kasvumarkkinat ovat merkittävät ja globaalissa tilanteessa Suomen kansainvälistä elintarvikevientä on vahvistettava. Suomi voi olla ensimmäinen maa maailmassa, jolla on turvallinen ja vastuullinen ruoan arvoketju (Elintarvikealan strategia, 2022).

Elintarviketeollisuus on Lahden seudun merkittävä toimiala. Päijät-Hämeen viljaklusterin liikevaihto on jo tällä hetkellä 600 miljoonaa euroa ja viljan jalostus kansainvälisiksi huipputuotteiksi työllistää 3 000 henkilöä ja 800 viljelijää. Kasvunäkymät tuoreiden historiallisten yritysinvestointipäätöksien myötä ovat poikkeukselliset.

Päijät-Hämeen alueen viljaklusterin yritysten, korkeakoulujen, maakunnan ja alueen kuntien yhteistyössä on rakennettu tuotekehitysympäristöä kasvipohjaisten tuotteiden ja uuden liiketoiminnan kehittämiseksi. Ympäristö mahdollistaa kehittämistyön yritysten tuotannon häiriytymättä ja tarjoaa sellaisia tuotekehityspalveluja, jotka erityisesti pk-yrityksille olisivat muuten haaste. Tähtäimenä on reagointi yhteiskunnallisen tilanteen aiheuttamaan kysynnän muutokseen kotimaassa ja erityisesti viennin kasvattaminen. Tämä on erinomainen esimerkki eri tahojen osaamisen yhdistämisestä elintarviketeollisuuden kasvun edistämiseksi. Nyt tällaista yhteistyötä tarvittaisiin myös ruokamarkkinoiden viennin edistämiseksi.

Maailmalla suomalaiset ruokatuotteet erottuvat laadun ja turvallisuuden edelläkävijöinä. Hallitusohjelmassa tavoitteeksi on asetettu elintarvikeviennin kaksinkertaistaminen vuoteen 2031 mennessä. Ruoan viennin edistäminen alkaa kotimaan ennustettavasta ja kilpailukykyä tukevasta toimintaympäristöstä, jolla luodaan lähtökohdat kannattavalle liiketoiminnalle. Vienti edellyttää kohdemarkkinan tuntemusta, kykyä tuotteiden markkinointiin, sekä jakelukanavien luomista. Vienninedistämisen tulee olla pitkäjänteistä, jotta yritykset voivat suunnitella toimintaansa.

Maa- ja metsätalousministeriön selvityksessä vuonna 2022 painotetaan yhtenä ratkaisukokonaisuutena yhteistyön lisäämistä elintarvikeviennin edistämiseksi. Jo tuolloin ehdotettiin kampuksen luomista, joka on erikoistunut elintarvikkeisiin ja ruokaan. Kampuksen toiminnan ytimessä on valtakunnallisesti ja kansainvälisesti toimiva kotimarkkinaa ja vientiä vahvistava alusta, jonka omistajia ovat yritykset. Alusta omistaisi tuotekehitykseen sopivat koekeittiöt ja koeleipomot, laboratoriot, pieneen teolliseen tuotantoon sopivat linjastot sekä erilaisiin pakkauksiin sopivat pakkaamolinjastot. Alustalla voisi toimia yksi tai useampia yhtiöitä. Yhtiö tuottaisi ja hankkisi

Talousarvioaloite TAA 286/2025 vp

markkina- ja brändiosaamista sekä omaisi markkinatutkimuskapasiteettia. Jokainen halukas yritys voisi olla osakas. Yhtiön tuotot tulisivat yritysten toimeksiannoista. Yhtiö mahdollistaisi yhteisen kehittämisen alkutuotannon, kaupan ja teollisuuden toimeksiannosta. Valtio osallistuisi tuotekehityksen ja viennin edistämiseen ilman osakkuutta yhtiössä, investointituen kautta.

Tätä ajatusta tulee toteutettaessa laajentaa useamman kampuksen vientisuoraksi, jossa hyödynnetään olemassa olevia vahvuuksia ja painotuksia eri korkeakouluista. Kampussuoran osaksi kuuluisivat Helsingin yliopiston Viikin kampus, Lahden ammattikorkeakoulu, sekä Seinäjoen ammattikorkeakoulu, josta löytyy eläinpohjaisen elintarviketuotannon osaamista.

Viikin kampuksella toimiva *Food Design Factory* kokoaa yhteen ruoka- ja innovaatio-osaajat ja fasilitoi uusien ruuan alkutuotantoon, jalostamiseen, jakeluun ja kuluttamiseen liittyvien kestävien ratkaisujen syntymistä. Kampuksella tarkastellaan myös sitä, kuinka uudet innovaatiot siirtyvät kuluttajien ja yhteiskunnan hyötykäyttöön. Lahden kampuksella sijaitseva *Food Pilot Plant* tarjoaa elintarvikealan yrityksille tuotekehitys- ja tutkimuspalveluita edistämään erityisesti juomien ja viljatuotteiden innovointia. Tuotekehitysympäristö kattaa koeleipomon sekä laitteet hiilihapotettujen juomien, kauramaidon ja muiden kasvipohjaisten juomien ja alkoholin valmistukseen. Seinäjoen kampus tarjoaa laajaa näkökulmaa elintarviketeollisuuteen. Mukana opinnoissa ovatkin niin leipomoala, liha-ala ja meijerituotteet.

Näiden kampusten muodostama vientisuora voisi toimia samalla ajatuksella kuin vuoden 2022 maa- ja metsätalousministeriön selvityksessä kuvattu alusta, jonka omistavat yritykset.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta muuttaa momentin 32.20.40 perusteluja siten, että määrärahaa ja valtuutta voidaan käyttää elintarvikeviennin edistämiseen ja lisää momentille kyseiseen käyttötarkoitukseen 800 000 euroa.

Helsingissä 3.10.2025

Hilkka Kemppi kesk